

Háskóli Íslands	09.10.16 Línuleg algebra og tölfræði		Raunvísindadeild
Laugardagur	17. ágúst 2002		kl 9-12
Leyfileg hjálpargögn: Dauðir hlutir.	Athugið að GSM símar eru bannaðir á prófstað og tengingar við Internetið einnig.	Vægi dæma er gefið í svigum. Athugið að 100 stig teljast full lausn, en alls eru stigin fleiri.	

Notið 5% marktækniröfu nema annað sé tekið fram. Munið að taka skýrt fram núlltilgátur og gagntilgátur þar sem það á við.

Eftirfarandi fylki \mathbf{X} og vigur \mathbf{y} verða notuð í dæmum 1 og 2:

$$\mathbf{X} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 0 \\ 1 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix}, \quad \mathbf{y} = \begin{bmatrix} 2 \\ 6 \\ -6 \\ 2 \\ 4 \end{bmatrix}$$

- (10) Ritið fylkið \mathbf{X} sem safn dálkvigra, $\mathbf{X} = [\mathbf{a}_1 : \mathbf{a}_2 : \mathbf{a}_3]$ og finnið hornréttan einingargrunn, fyrir $V = sp\{\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2, \mathbf{a}_3\}$.
- (10) Setjið upp og leysið normaljöfnur verkefnisins $\mathbf{y} = \mathbf{X}\boldsymbol{\beta} + \mathbf{e}$.
- (10) Reiknið eigingildi fylkisins

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 5 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 3 \\ 7 & 0 & 3 \end{bmatrix}$$

- (15) Teiknið mynd og nýtið hana til að finna þau gildi, x og y , sem lágmarka $z = 2x + y$ með tilliti til

$$\begin{aligned} x + y &\leq 4 \\ x + 2y &\geq 4 \\ 3x + y &\geq 3 \\ x - 2y &\leq 1 \\ x, y &\geq 0 \end{aligned}$$

- (20) Neytendur sem kaupa vöru nokkra í tiltekinni búð gruna kaupmanninn um græsku, en hann fullyrðir að innan við 4% seldra vara séu gallaðar.

(a) Tiltekinn einstaklingur kemur tvisvar, kaupir eitt eintak af vörunni í hvort skipti og bæði eintökin eru gölluð. Hverjar eru líkurnar á svo slakri útkomu ef tilviljun ræður og kaupmaðurinn hefur rétt fyrir sér?

(b) Neytendasamtökin gera könnun og finna alls 8 skemmdar vörur af 100. Er þetta ósættanlegt hlutfall?

6. (15) Eftirfarandi tafla gefur niðurstöður mælinga, y_{ij} á hitastigi á mismunandi stöðum á landinu. Tvær mælingar voru gerðar á hverjum stað.

Staður	i	1	1	2	2	3	3
Endurtekning	j	1	2	1	2	1	2
Mæling	y_{ij}	2	3	5	5	6	5

Er hitastig breytilegt eftir staðsetningu?

7. (35) Niðurstöður (y) tiltekinnar prófana á sjúklingum voru fengnar með þremur mælitækjum ($m = 1, 2, 3$) og eftir mismunandi marga daga (x) í meðferð. Prófanirnar felast í því að mæla eftirstöðvar tiltekinnar efnis. Þær eru gerðar á log-kvarða og því er reiknað með að línulegt samband gildi við tíma á þeim kvarða, þ.e. milli y og x .

x	1	2	3	1	2	3	1	2	3
y	8	4	21	10	12	17	28	31	36
m	1	1	1	2	2	2	3	3	3

Þessi gögn voru sett inn í tölfræðipakka til að kanna, hvaða atriði hafa áhrif á mælingarnar. Skilgreint var líkanið $y = \alpha_m + \beta_m x + e$.

Notað var SAS-forritið:

```
proc glm;
  classes m;
  model y=m m*x;
```

sem gefur eftirfarandi niðurstöður:

The GLM Procedure

Dependent Variable: y

Source	DF	Sum of Squares	Mean Square	F Value	Pr > F
Model	5	920.5555556	184.1111111	7.30	0.0663
Error	3	75.6666667	25.2222222		
Corrected Total	8	996.2222222			

	R-Square	Coeff Var	Root MSE	y Mean
	0.924046	27.06560	5.022173	18.55556

Source	DF	Type I SS	Mean Square	F Value	Pr > F
m	2	779.5555556	389.7777778	15.45	0.0263
x*m	3	141.0000000	47.0000000	1.86	0.3110

Source	DF	Type III SS	Mean Square	F Value	Pr > F
m	2	147.8412698	73.9206349	2.93	0.1970
x*m	3	141.0000000	47.0000000	1.86	0.3110

(frh.)

Skrifa má líkanið þannig: $Y_i \sim n(\alpha + \beta_m + \gamma_m x_i, \sigma^2)$.

- (a) Hvað útskýrir líkanið mikinn hluta breytileika gagnanna?
- (b) Hvað myndi líkanið $Y_i \sim n(\alpha + \beta_m, \sigma^2)$ útskýra mikinn breytileika?
- (c) Ef dagarnir hefðu ekki verið skráðir, myndi þá vera talinn munur á mælitækjum?
- (d) Hvert er matið á staðalfrávik gagnanna (y -mælinganna)?
- (e) Hvert yrði metið staðalfrávik gagnanna ef ekkert líkan er notað?
- (f) Hvers vegna gefur SAS ekki sjálfkrafa gildi stikanna, α , β_m og γ_m ?

Munið að rökstyðja öll svörin með tilvísunum í tölur og uppsetningu á líkönum og núlltilgátum. Athugið að finna má allar tölur, sem leggja þarf til grundvallar, í útkomunnu úr SAS keyrslunni, en að sjálfsögðu má einnig reikna þær út töflunni.